B E Z G E K

Yabancılara Türkçe Öğretimi Dergisi

Journal of Teaching Turkish Language to Foreigners

Cilt 1 (2022) Sayı 2 88-97

Araştırma Makalesi

Türkiye'de Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Eğitimsel Engel Algıları Üzerine

International Students' Perceptions of Educational Barriers in Türkiye

Harun ŞAHİN[1]

Şahin, H. (2022) Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin eğitimsel engel algıları üzerine. *Bezgek Yabancılara Türkçe Öğretimi Dergisi, 1*(2), 88-97. http://dx.doi.org/10.56987/bezgek.11

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 04.12.2022
Kabul Tarihi: 10.12.2022
Yayın Tarihi: 15.12.2022

Anahtar Sözcükler

Engel algısı
Türkiye'deki uluslararası öğrenciler
Dil engeli
Eğitimsel engeller

Öz

Bu araştırma, Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin engel algısını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın modeli, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak belirlenmiştir. Çalışmanın evreni olarak Türkiye Cumhuriyeti'nde 2021 yılında öğrenim gören uluslararası öğrenciler belirlenmiş, örneklem olarak tesadüfî yöntem ile belirlenen 422 öğrencinin verileri seçilmiştir. Araştırmaya otuz dört (34) farklı ülkenin uyruğunu uluslararası öğrenciler dâhil olmuştur. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerin %39,57'si herhangi bir engel algısına sahip olmadığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %53,80'si sadece bir (1) durumu engel olarak algıladıklarını, bu engelleri de "dil", "ekonomik engeller", "öğretim programları", "ölçme ve değerlendirme sistemi" olarak ifade etmişlerdir. Irk ve dini farklılığını öğrencilerin sadece %0,24'ü bir engel olarak tanımlamışlardır. Diğer yandan öğrenciler için en büyük engelin, %31,51 oranında "dil" olduğu, ikinci büyük engelin %16,27 oranında "ekonomik engeller" olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucundan elde edilen önemli verilerden biri de birden fazla engel tanımlayan öğrencilerin oranı %7,57'dir. Birden fazla engel tanımlayan öğrencilerin tanımladığı engeller arasında, "öğretim programları", "öğretmen", "ölçme değerlendirme yöntemi", "eğitim sistemi" *vb.* gibi "akademik engel" diye ifade edilebilecek engeller bulunmaktadır. Diğer bir deyişle öğrenciler için "akademik engeller", "dil" ve "ekonomik engeller"den sonraki en büyük engel olduğu tespit edilmiştir.

Article Info

Received: 04.12.2022
Accepted: 10.12.2022
Published: 15.12.2022

Keywords

Barrier perception
International students in Turkey
Language barrier
Educational barriers

Abstract

This study aims to determine international students' perceptual barriers in Türkiye. The study is a case study, which is qualitative. The universe of the study is international students studying in Türkiye in 2021, and the sample is 422 students chosen randomly. These students are from 34 different countries. The results of the study show that 39,57% of the students do not have any perceptual barriers. The results also show that 53,80% of the students perceive only one situation as a barrier, and they perceive these barriers are "language", "economic barriers", "curriculum", and "assessment and evaluation system". Only 0,24% of the students perceive racial and religious differences as a barrier. The results, on the other hand, show that the biggest barrier for students is "language" with a rate of 31,51%, and the second biggest barrier is "economic barriers" with a rate of 16,27%. One of the critical research results is that the rate

[1] Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye. harunsahin@gazi.edu.tr

of students who perceive more than one barrier is 7,57%. Among the barriers perceived by these students, some barriers can be defined as “academic barriers” such as “curriculum”, “teacher”, “assessment and evaluation method”, and “education system”. In other words, “academic barriers” for students are the biggest barriers after “language” and “economic barriers”.

Giriş

İnsanı tanımlayan en güzel kavram işaretlerinden biri de harekettir. Bir hayalini gerçeği dönüştürmek üzere harekete geçen kişi, bu yolculukta çeşitli zorluk ve engellerle karşılaşabilir. Bu zorluk ve engeller bazen insanı yorgunluğa, bıkkınlığa ve bitkinliğe düşürebilir; ama sabır, inanç ve irade yetileriyle manilerin üstesinden gelmek için çalışan hareket erleri, başarının lezzetini de tadarlar (Şahin, 2018).

Hareket kavramının insan için arz ettiği değeri Nurettin Topçu söyle özetlemektedir.

> İradenin eseri olan her hareket mükemmele, daha mükemmele bir özlemdir. Bu iradenin kendini denediği bir egzersizdir. En küçük gayreti gerektiren bir hareket bile, vücudun bütün kuvvetleriyle birleşir. Hareket bir iç hâli, dışa yayılmak üzere içimizde aniden doğan bir kuvvettir. İnsanın kendi dışına çıkma gayreti, sonradan kazandığı bütün eğilimlerine, bütün uzvî alışkanlıklarına karşı mücadele etmekten ibarettir. Hareket saf bir kendiliğinden oluş değil, engellenmiş bir kendiliğinden oluştur. O, ferdî iradenin adeta bir özeti gibidir. İnsan kendini ancak hareketin içinde tanır ve sonra hareket ondan bir yaprak gibi kopar. İnsan kendini ve eşyayı hareket ederek tanır (Topçu, 1997, s. 25).

Hayat ve hareket tecrübemizin, bilgi birikimimizin sınırlı olduğu yıllarda kendini gerçekleştirmek, bir kimlik ve kişilik inşa etmek üzere çıktığımız zihni yolculuklarda, bilgi ve tecrübesine güvendiğimiz usta kalemlere ihtiyaç duyduğumuz gibi bir sanat, bir meslek, bir gelecek tasavvuru ile çıktığımız bedeni yolculuklarda da bize yol gösterecek öncülere ve kılavuzlara ihtiyaç vardır. Zira eğitim öğretim hayatımız boyanca karşımıza çıkacak küçük engellere takılarak bu yolculukların yarım kalma, hayal kırıklığı ile sonuçlanma ihtimal vardır. Onun için; bir yol göstericiye, bir rehbere, hayatımızda kolaylaştırıcı etki yapacak bir insana, kitaba, nesneye *vb.* ihtiyaç duyarız.

Uzak diyarlardan gelerek Türkiye Cumhuriyeti’nde yükseköğrenimini sürdürmekte olan uluslararası öğrenciler, böyle bir yolculuğa çıkıp, bu yolculuğun çakıl taşları ile baş etmeye çalışan kıymetli kişilerdir.

Misafirperverlik, kadirşinaslık, yardımlaşma *vb.* kişiler arası ilişki değerlerinin geliştiği Türk toplumunun (Şahin, 2018, s. 272) ülkesinde bulunan uluslararası öğrencilere, ekseriyetle, bu değerler ışığında muamele ettiği söylenebilir. Bazen bu davranış tarzı, tek taraflı algılarla tezahür ettiği için uluslararası öğrencilerin ihtiyaç duyduğu şekilde olmayabilir. Bunun için öğrencilerin engel algısının ne olduğu, yaşanan hangi durumların uluslararası öğrencilerin eğitim - öğretim hayatını olumsuz etkilediği hususlarında, bilimsel yöntemlerle çalışmalar yapmak gereklidir.

Bu araştırma, Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin engel algısını tespit etmek ve bu engellerin aşılması için çözüm yolları teklif etmek amacıyla yapılmıştır. Dutchin’in (1974) de söylediği gibi uluslararası öğrencilerin başarılı olabilmeleri için bulundukları kültür ve yaşam biçimine uyum sağlamaları gerekmektedir.

Yöntem

Problem Durumu

Bu çalışmada: "Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin engel algıları nasıldır?" sorusu problem durumu olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) olarak belirlenmiştir. Durum çalışması, sınırlı bir sistemin nasıl işlediği ve çalıştığı hakkında sistematik bilgi toplamak için çoklu veri toplama kullanılarak o sistemin derinlemesine incelenmesini içeren metodolojik bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010).

Creswell'e (2007) göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmada uluslararası öğrencilerin eğitimsel engel algılarını belirleyebilmek için yarı yapılandırılmış anket uygulanmıştır. Veri toplama aracı, Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır. Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin eğitimsel engel durumlarını anlayabilmek için katılımcılara "Sizin için eğitimsel engeller nelerdir? sorusu yöneltilmiştir.

Öğrencilerin engel olarak algıladığı durumun algısal mı, deneyimsel mi olduğunu belirleyebilmek için "Yaşadığınız en önemli zorluk nedir" sorusu sorulmuştur. Bu soruyla, ilk soruda engel olarak algılanan durumun sağlamasının yapılması amaçlanmıştır.

Çalışma evreni olarak Türkiye Cumhuriyeti'nde, 2021 akademik yılında, öğrenim gören uluslararası öğrenceler olarak belirlenmiştir. Örneklem olarak tesadüf usulü ile ulaşılan 500 öğrenci seçilmiştir. Veriler; Ankara, İstanbul, Bursa, Erzurum, Kocaeli, Düzce, Bursa, Amasya illerindeki uluslararası öğrencilerden toplanmıştır.

Araştırmanın Veri Analizi

Verilerin analizi; incelemenin sonuçlarının yorumlanabilmesi için verilerin organize edilmesi ve düzenlenmesi sürecidir (Miller, 1996, s. 97). Toplanan verilerin değerlendirilmesi esnasında bazı öğrencilerin verilerindeki uyuşmazlıktan dolayı eleme yapılmış ve 422 öğrencinin verilerinin değerlendirmeye uygun olduğu tespit edilmiştir. Toplanan verilerin kodları çıkarılıp temalara ayrılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS programı kullanılmıştır. Öğrenci görüşlerinin frekans ve yüzdelikleri alınmıştır.

Hazırlanan veri toplama aracında öğrencilerin demografik yapısına dair sorular yöneltilmiş, ancak yapılan çalışmanın amacı öğrencilerin engel algısı olduğu için demografik değişkenlere göre engelleri değerlendirme yoluna gidilmemiştir.

Bulgular

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ait Olduğu Uyruklara Göre Dağılımı

Türkiye'de öğrenim gören otuz dört (34) farklı ülkeden uluslararası öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu öğrencilerin ülkelerine bakıldığı zaman en fazla Somali, Cezayir ve Türkmenistan; en az Portekiz, Çin Halk Cumhuriyeti, Bosna Hersek, İran'dan uluslararası öğrencilerin olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1'de araştırmaya katılan öğrencilerin ülkeleri, bu ülkelerden katılımcı sayıları ve yüzdelik oranları gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Uluslararası Öğrencilerin Ülkeleri

Öğrencilerin uyrukları	N	%
ABD	2	0,47
Afganistan	28	6,64
Bahreyn	2	0,47
Bosna Hersek	1	0,24
Brezilya	3	0,71
Cezayir	40	9,48
Çin Halk Cumhuriyeti	1	0,24
Endonezya	22	5,21
Fas	16	3,79
Filipinler	2	0,47
Gabon	8	1,90
Irak	24	5,69
İran	1	0,24
Japonya	2	0,47
Kamerun	7	1,66
Kazakistan	12	2,84
Kosova	12	2,84
Libya	8	1,90
Makedonya	2	0,47
Malezya	9	2,13
Mısır	4	0,95
Nijerya	18	4,27
Özbekistan	21	4,98
Pakistan	19	4,50
Portekiz	1	0,24
Rusya	18	4,27
Somali	42	9,95
Suriye	31	7,35
Suudi Arabistan	2	0,47
Şili	2	0,47
Tunus	9	2,13
Türkmenistan	38	9,00
Yemen	8	1,90
Zimbabve	7	1,66
Toplam	422	100

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Araştırmaya katılan öğrencilerin %67,30'u erkek, %32,70 kız öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Ankete Katılan Uluslararası Öğrencilerinin Cinsiyete Değişkenine Göre Durumu

Ankete katılın öğrencilerin cinsiyeti	N	%
Kız	138	32,70
Erkek	284	67,30
Toplam	422	100

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğrencilerin genellikle 19-23 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Günay ve Günay'ın (2016) aktardığına göre OECD ülkelerinde yükseköğretime kayıtlı öğrencilerin yaklaşık %80'ninin yaşı 25'den küçüktür. Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencelerin %77,55'sinin 25 yaş ve altı öğrencilerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3'de araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları, yaşa göre katılımcı sayıları ve yüzdelik oranları gösterilmiştir.

Tablo 3. Ankete Katılan Uluslararası Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Durumu

Yaş	N	%
19 yaş	40	9,48
20 yaş	82	19,43
21 yaş	108	25,59
22 yaş	39	9,24
23 yaş	33	7,82
24 yaş	25	5,92
25 yaş	24	5,69
26 yaş	23	5,45
27 yaş	8	1,90
28 yaş	7	1,66
29 yaş	6	1,42
30 yaş	5	1,18
31 yaş	3	0,71
32 yaş	2	0,47
33 yaş	3	0,71
34 yaş	1	0,24
35 ve üzeri	13	3,08
Toplam	422	100

Araştırmaya Katılan Uluslararası Öğrencilerin Eğitimsel Engel Algıları

Araştırmada uluslararası öğrencilerin eğitimsel engel algılarını belirleyebilmek için yarı yapılandırılmış anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler gruplanarak ve kodlanarak tabloya aktarılmıştır. Tablo 4'de araştırmaya katılan öğrencilerin eğitimsel engel algıları, engel kabul edilen değişkenin sayıları ve yüzdelik oranları gösterilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Eğitimsel Engel Algı Durumları

Eğitimsel engel kodu	n	%
Konaklama	1	0,24
Uyum	2	0,47
Kültürel farklılıklar	5	1,18
Eğitim sistemi	14	3,32
Öğretim programları	18	4,27
Öğretim programı + öğretmen	6	1,42
Ölçme ve değerlendirme sistemi	4	0,95
Eğitim sistemi + vatan hasreti	1	0,24
Diploma denklik	1	0,24
Vatan hasreti	5	1,18
Herhangi bir engel durumuna sahip değilim	167	39,57
Öğretmen	2	0,47
Dil	111	26,30
Dil + kültürel farklılıklar	8	1,90
Dil + öğretim programları	2	0,47
Dil +öğretim programları + öğretmen	2	0,47
Dil + ölçme ve değerlendirme sistemi	2	0,47
Dil + ekonomik engeller	8	1,90
Ekonomik engeller	59	13,9
Ekonomik engeller + aile özlemi	2	0,47
Irkçılık	1	0,24
Dini farklılıklar	1	0,24
Toplam	422	100

Tablo 4 incelendiğinde, Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim ve öğretim hayatına devam eden ve araştırmaya katılan öğrencilerin %39,57'si *Sizin için eğitimsel engeller nelerdir?* sorusuna "Herhangi bir engel durumuna sahip değilim" diyerek bir Türkiye'de bir eğitim engelinin bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim ve öğretim hayatına devam eden ve araştırmaya katılan öğrencilerden %53,80'si *Sizin için eğitimsel engeller nelerdir?* sorusuna, sadece bir engel durumu bildirmişlerdir. Bunlardan %26,30'u "dil"i, %13,98'i "ekonomik durum"u, %4,27'si uygulanan "öğretim programları"nı, %3,32'si "eğitim sistemi"ni, %1,18'i "kültürel farklar"ı, %1,18'i "vatan hasreti"ni, %0,95'i "ölçme ve değerlendirme sistemi"ni, %0,47'si "uyum"u %0,47'si "öğretmen"i, %0,24'ü "ırkçılık"ı, %0,24'ü "din farkı"nı, %0,24'ü konaklama"yı ve %0,24'ü "diploma denklik"ini engel olarak algıladıkların beyan etmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim ve öğretim hayatına devam eden ve araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerden %7,10'u *Sizin için eğitimsel engeller nelerdir?* sorusuna iki engel durumu bildirmiştir. Bunlardan %1,90'ı "dil ve kültürel farklılıklar"ı, %1,90'ı "dil ve ekonomik zorluklar"ı, %1,42'si "öğretim programları ve öğretmen"i, %0,47'si "dil ve öğretim programları"nı, %0,47'si "dil, ölçme ve değerlendirme sistemi"ni, %0,47'si "ekonomik engeller ve aile özlemi"ni ve %0,24'ü "eğitim sistemi ve vatan hasreti"ni birlikte engel olarak algıladığını ifade etmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim ve öğretim hayatına devam eden ve araştırmaya katılan öğrencilerden %0,47'si *Sizin için eğitimsel engeller nelerdir?* sorusuna "dil, öğretim programları ve öğretmen" cevabı vererek üç engel durumu bildirmiştir.

Diğer taraftan ankete katılan uluslararası öğrencilerin %31,51'i "dil"i, %16,27'si "ekonomik durum"u bir engel olarak kabul etmektedir.

Eğitim sitemi ile ilişkili kavramları (Eğitim sistemi Öğretim programları, öğretmen, ölçme ve değerlendirme sistem diploma denklik *vb.*) bir engel olarak görenlerin oranı %12,27 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %0,24'ü "din farkını ve / veya "ırk farkı"nı bir engel olarak algıladıklarını beyan etmişlerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkiye'de öğrenim hayatına devam eden uluslararası öğrencilerin engel algılarının tespitine yönelik yapılan bu çalışmada, 2021 yılında öğrenim gören uluslararası öğrencilerden tesadüfî usul ile ulaşılan 500 öğrenci ile çalışılmış, bu öğrencilerin veri toplama aracına verdiği cevapların değerlendirilmesi sonucu, 422 öğrencini cevapları değerlendirmeye uygun bulunmuş ve bu öğrencilerin cevaplarından aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim ve öğretim hayatına devam eden ve araştırmaya katılan öğrencilerin %39,57'si herhangi bir engel durumuna sahip olmadığını ifade etmiştir. Bu durum olumlu olarak değerlendirilebilir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim ve öğretim hayatına devam eden ve araştırmaya katılan öğrencilerden %53,80'si sadece bir durumu engel olarak algılamaktadır. Bu engelleri söyle değerlendirebiliriz:

Öğrencilerin % 26,30'u sadece "dil engeli"ni engel olarak kabul etmektedir; ancak "dil"i diğer engellerle birlikte sayan öğrencilerin oranı %31,51'dir. Bu oran ile "dil" engeli fazla dile getirilen engel olmuştur. Bu tespit, Güçlü (1996) ve Ercan'ın (2012) bulgularıyla örtüşmektedir. Ercan'ın, (2012) yaptığı çalışmaya katılan uluslararası öğrenciler, "Türkçeyi yeterli düzeyde kullanamıyorum" önermesine %25 oranında çok önemli, %20 oranında önemli olarak katılmışlardır (Ercan, 2012, s. 43). Bu da seneler içinde, dil öğretimi ile ilgili olumlu bir gelişme kaydedilemediğini doğrular niteliktedir. Bu husus ile ilgili olarak, ilgili kişi ve kurumlarca, Türk dili ile ilgili engelleri, yetersiz Türkçe bilgisi ve iletişimi olan öğrenciler, Türkçe konuşma düzeylerini yükseltecek programlara ve etkinliklere katılmak üzere cesaretlendirilmelidir. Türkçeyi etkili kullanma becerisini geliştirmek için uluslararası öğrencilere, ileri düzeyde dil desteği için daha fazla çareler aranmalıdır. Bu anlamda üniversitelerin Türkçe öğretim merkezleri daha etkin olarak rol üstlenmelidir.

Türkiye'de ilköğretimden yükseköğretimin sonlarına değin ana dili olarak Türkçe eğitimi yapılsa da öğrencilerin ana dili kullanımlarında sorunlar yaşadığı veya sözlü ve yazılı olarak Türkçeyi verimli kullanamadığı; bunun yanı sıra yabancılara Türkçe öğretimi hususunda da istenilen düzeye ulaşılamadığı bir gerçektir (Alyılmaz, 2010, s. 729). Kendi dili öğrenmekte ve öğretmekte içinde bulunulan vahim durumundan kurtuluşun yolunu Doğan Aksan söyle ifade etmektedir: "Bugün yükseköğrenimde dahi karşılaşılan okuduğunu anlayamama veya düşündüğünü anlatamama gibi sorunlar; ancak iyi bir Türkçe eğitimi programıyla çözüme kavuşturulabilir" (Aksan, 2004, s. 182). Alyılmaz'ın (2018) işaret ettiği gibi, Türkiye'ye Türkçe öğrenmek ve farklı alanlarda eğitim öğretim görmek için gelenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Ancak ülkemizde Türkçe öğretimi ilgili birçok kurum ve kuruluşta hâlâ geleneksel anlayışla sürdürülmektedir. Türkçe öğretimi ile ilgili eğitim öğretim merkezlerinin yöneticilerinin ve öğretenlerinin (öğretim üyelerinin, öğretim görevlilerinin, okutmanlarının, öğretmenlerinin) çoğunlukla konunun uzmanı olmadıkları; Türkçeyi yabancı dil olarak

öğretme eğitimine ve yeterliğine sahip bulunmadıkları bilinen bir gerçektir. Bu sebeple, Türkçe öğrenen hedef kitlenin başarısına etki eden öğretenlerle, öğrenenlerle, programla, ortamla, kitap ve diğer materyallerle ilgili bütün faktörler gözden geçirilip güncellenmeli; amaca, ihtiyaca ve bilimsel ölçütlere uygun olmayanlar terk edilmelidir (Alyılmaz, 2018, s. 2459).

Öğrencilerin %13,98'i sadece "ekonomik durum"u engel olarak tanımlamıştır, ancak "ekonomik durum'u diğer engellerle birlikte dile getiren öğrencilerin oranı %16,27'dir. Bu oran ile "ekonomik engeller" ikinci büyük engel olarak görülmüştür. Bu tespit de Güçlü (1996) tespitleri ile uyumludur.

Ekonomik engellerle ilgili olarak Türkiye'de burslu olarak eğitim görmek isteyen uluslararası öğrenciler için; Türkiye Cumhuriyeti tarafından sağlanan burslar, öğrencilerin kendi devletleri tarafından sağlanan burslar, çeşitli ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların sunduğu burslar ve üniversitelerin kendi bursları olmak üzere çeşitli burs seçenekleri bulunmaktadır. Uluslararası öğrenciler için burs veren kurumların sunduğu imkânlar ve miktarlar değişiklik göstermektedir. Bu kurumlardan bazıları öğrencinin ülkesinden Türkiye'ye gidiş - geliş masrafınızı da karşılamaktadır. Uluslararası öğrencilerin eğitim düzeyine göre de aylık burs miktarları da değişiklik göstermektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin sağladığı burs imkânları https://www.studyinturkey.gov.tr/ adresinden takip edilebilir. Uluslararası öğrencilerin ekonomik engellerinin kaldırılması için bu konuda rehberlik çalışmalarına ağırlık verilebilir.

Uluslararası öğrencilerin %4,27'si sadece uygulanan "öğretim programları"nı %3,32'si "eğitim sistemi"ni eğitimsel engel olarak görmektedir. Yükseköğretim Kurulu tarafından ilan edilen Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi'nde konu ile ilgili olarak şu ifadeler yer almaktadır. "Türkiye'deki yükseköğretim kurumları ile yabancı yükseköğretim kurumları arasında imzalanan anlaşmalar yoluyla ortak eğitim-öğretim programları açılmaktadır. 2016 yılında 56 üniversitede toplam 202 ortak program yer almaktadır (YÖK, 2017, s. 26).

Bunların dışında, uluslararası öğrencilerin %1,18'i "kültürel farklılıklar"ı %1,18'i "vatan hasreti"ni, %0,95'i "ölçme ve değerlendirme sistemi"ni, %0,47'si "uyum"u %0,47'si "öğretmen"i , %0,24'ü "ırkçılık"ı, %0,24'ü "din farkı"nı, %0,24'ü konaklama"yı %0,24'ü "diploma denklik" sistemini engel olarak algıladıklarını beyan etmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim öğretim hayatına devam eden ve araştırmaya katılan öğrencilerden %7,10'u *Sizin için eğitimsel engeller nelerdir?* sorusuna iki engel durumu bildirmiştir. Bunlardan % 1,90'ı "dil ve kültürel farklılıklar"ı, % 1,90'ı "dil ve ekonomik zorluklar"ı, % 1,42'si "öğretim programları ve öğretmen"i, %0,47'si "dil ve öğretim programları"nı, %0,47'si "dil, ölçme ve değerlendirme sistemi"ni, %0,47'si "ekonomik engeller ve aile özlemi"ni, %0,24'ü "eğitim sistemi ve vatan hasreti"ni birlikte engel olarak algıladığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerden %0,47'si *Sizin için eğitimsel engeller nelerdir?* sorusuna "dil", "öğretim programları" ve "öğretmen" cevabını birlikte ifade ederek üç engel durumu bildirmiştir.

Araştırmada birden fazla engel tanımlayan öğrencilerin oranı %7,57'dir. Birden fazla engel tanımlayan öğrencilerin tanımladığı engeller arasında, "öğretim programları", "öğretmen", "ölçme değerlendirme yöntemi", "eğitim sistemi" bulunmaktadır. Bu engeller "akademik engel" diye ifade edilebilir. Diğer bir deyişle öğrenciler için akademik engeller dil ve ekonomik engellerden sonraki en büyük engeldir. Bu hususlarla ilgili olarak Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi'ne (YÖK, 2017, s. 26) uygun olarak öğretim programları geliştirilmeli, mevcut programlar iyileştirilme ve

öğretmen etkisinin bir engel olmaktan çıkarılıp bir fırsata dönüşmesi için Türkiye Cumhuriyetleri Hükümetleri, Yükseköğretim Kurulu ve yükseköğretim kurumları tarafından ciddi tedbirler alınmalıdır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %0,24'ü "din farkını ve / veya "ırk farkı"nı bir engel olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. Bu kavramlar, uluslararası öğrenciler tarafından en küçük engeller olarak algılanmaktadır. Bu tespitten hareketle Türkiye'de dinsel ve ırksal olarak sistematik bir ayrımcılığın bulunmadığı, uluslararası öğrencileri rahatsız edecek şekilde yaşanmadığı söylenebilir.

Kaynaklar

Aksan, D. (2004). *Dilbilim ve Türkçe yazıları*. Multilingual Yayınları.

Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Journal of Turkish Studies*, *5*(3),728-749.

Alyılmaz, S. (2018). Türkçe öğretiminde hedef kitlenin / "öğrenen"in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(4), 2452-2463*

Atkinson, R, L., Atkinson, R, C. ve Hilgard, E, R. (1995). *Psikolojiye giriş.* (Çev. M. Atakay). Sosyal.

Chmiliar, l. (2010). *Multiple-case designs*. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), Encyclopedia of case study research (pp 582-583). *USA: SAGE Publications.*

Creswell, J. W. (2007). Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches (2. Baskı). *USA: SAGE Publications.*

Dutchin, W. L. (1974). *Problems of Foreign Students at the University of Wisconsin-La Crosse.* Master Thesis. Student Personnel Services. College of Education.

Ercan, M. S.(2012). *Uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarının incelenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin araştırılması* [Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi]. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı.

Güçlü, N. (1996) Yabancı öğrencilerin uyum problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.

Günay, D. ve Günay A. (2016). Dünyada ve Türkiye'de yükseköğretim okullaşma oranları ve gelişmeler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 6,*(1), 13-30.

Miller, B. C. (1996). *Aile araştırma yöntemleri*. (Çev. Dinçay Köksal). TC. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.

Pusch, M. (1979). Multicultural education across cultural training approach intercultural network. *La Garange Park, III.*

Şahin, H. (2019, 26 Nisan-27 Nisan). Dede korkut kitabında vefa değeri. *Dünya Kültür Mirası Dede Korkut Uluslararası Sempozyumu (Pp.129-148). Bayburt, Turkey.*

Şahin, H. (2018). *Yahya Kemal Beyatlı'nın eserlerindeki değerler ve bu değerlere yönelik Türkçe öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Topçu, N. (1998). *İsyan ahlâkı*. Dergâh Yayınları.

YÖK. (2017). Y*ükseköğretimde uluslararasılaşma strateji belgesi* 2018-2022, https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekogretimde_Uluslararasilasma_Strateji_Belgesi_2018_2022.pdf adresinden alınmıştır.

Extended Abstract

It is possible to say that international students in Turkey, where values of interpersonal relations such as hospitality, appreciation and cooperation are developed, are treated accordingly. This may not always be what international students expect due to one-sided perceptions. In this sense, it is important to determine what the students' perceptual barriers are, what situations negatively affect their educational life, and to carry out studies accordingly. In accordance with this purpose, this study aims to determine the perceptual barriers of international students in Türkiye and to provide solutions to overcome these barriers. As Dutchin (1974) said, international students need to adapt to the culture and lifestyle of the country they are in to be successful.

As discussed above, this study aims to determine international students' perceptual barriers in Türkiye. The study is a case study, which is qualitative. The universe of the study is international students studying in Türkiye in 2021, and the sample is 422 students chosen randomly. These students are from 34 different countries. In ordet to get the students' opinions about their perceptual barriers, the study employs a survey asking them what they perceive as barriers.

The results of the study show that 39,57% of the students who continue their education life in Türkiye say that they do not have perceptual barriers. However, 53,80% of the students report that they perceive only one barrier. We can discuss these findigs as follows:

26,30% of the students perceive only "language" as a barrier, but the number of students who perceive "language" along with the other barriers is 31,51%. With this ratio, it is possible to say that "language" is the most frequently perceptual barrier for the students. This finding is also consistent with the findings of Guclu (1996) and Ercan (2012). Along with this, 13,98% of the students perceive only "economic situation" as a barrier, but the number of students who perceive "economic situation" together with the other barriers is 16,27%. With this ratio, "economic barriers" are the second biggest barrier. This finding is also compatible with the findings of Guclu (1996). The results also indicate that 7,10% of the students who continue their educational life in Türkiye report two types of barriers for the question "What are the educational barriers for you?". As for the answers for this question, 1,90% of the students perceive "language and economic difficulties" as a barrier, 1,42% of them answer "curriculum and teacher", 0.47% of them answer "language and teaching programs", 0,47% of them answer " language, assessment and evaluation system", 0,47% of them answer that they perceive "economic problems and longing for family", and 0,24% of them answer that they perceive "education system and homesickness" as barriers.